

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ ЖУРНАЛІСТИКИ

Горбенко Г.В.,

директор Інституту журналістики
Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат педагогічних наук, доцент
Ел. пошта: h.horbenko@kubg.edu.ua

Halyna Horbenko,

Director of the Institute of Journalism,
Borys Grinchenko Kyiv University,
PhD (Pedagogical Sciences), Associate Professor
Email: h.horbenko@kubg.edu.ua
ORCID iD 0000-0002-5029-026

Іващенко В.Л.,

професор кафедри видавничої справи
Інституту журналістики
Київського університету імені Бориса Грінченка,
доктор філологічних наук,
старший науковий співробітник
Ел. пошта: v.ivashchenko@kubg.edu.ua

Victoria Ivashchenko,

Professor of the Department of Publishing Studies,
Institute of Journalism,
Borys Grinchenko Kyiv University,
Doctor of Sciences (Philology), Senior Researcher
Email: v.ivashchenko@kubg.edu.ua
ORCID iD 0000-0002-8044-4116

<https://doi.org/10.28925/2524-2644.2020.2-10.12>

УДК 378.4.091:[004.032.6:005.336.2]

МЕДІАЗНАВЧІ СТУДІЇ В НАУКОВОМУ ТА ОСВІТНЬОМУ ДИСКУРСАХ: РЕАЛІЗАЦІЯ АКТУАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ (2019–2020)

MEDIA STUDIES IN EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC DISCOURSES: REALIZATION OF CURRENT ISSUES (2019–2020)

Організація роботи над науковою темою Інституту журналістики (грудень 2019 — грудень 2024) (керівники: Г. Горбенко, В. Іващенко) за 2020 р. здійснювалася в межах **проблематики**, яку формують 7 досліджень (кожне структуроване за напрямками та етапами):

1) «Сучасне медіазнавство: окреслення меж галузі» має 3 напрями: «Медіазнавство в науковому дискурсі», «Тенденції розвитку освітнього медіазнавчого дискурсу»; «Е-словник основних понять медіазнавства»;

2) «Медіаосвіта в Україні та за кордоном» має 3 напрями: «Основні медіазнавчі поняття», «Професійна медіаосвіта в країнах Європи», «Неформальна медіаосвіта: досвід Інституту журналістики», «Формування цифрової та медіакомпетентностей у професійній підготовці бакалаврів і магістрів»;

3) «Прикладне медіазнавство і практико-орієнтоване навчання у вищій школі» має

4 напрями: «Основні медіазнавчі поняття», «Медіатехнології в навчальному процесі: анімація в рекламі», «Бібліотечна журналістика: медіапрактики в навчальному процесі», «Літературна журналістика: техніки створення мультимедійного контенту в навчальному процесі»;

4) «Медіаімідж vs медіаобраз в українських реаліях» має 3 напрями: «Основні медіазнавчі поняття», «Медіа як інструмент формування іміджу політика», «Медіаобраз як ментальний стереотип маніпулятивного впливу»;

5) «Медіаплатформи комунікативної взаємодії» має 2 напрями: «Основні медіазнавчі поняття», «Комунікативні платформи соціальної взаємодії»;

6) «Медіапідримка лідерів громадської думки в Україні» має 2 напрями: «Основні медіазнавчі поняття», «Ранжування українських мас-медіа 2013–2019»;

7) «Журналістика рішень в Україні для сталого розвитку: медійні аспекти» має 4 напрями:

«Основні медіазнавчі поняття», «Соціальна відповідальність медіа в журналістиці рішень», «Журналістика рішень і журналістика миру в українських інтернет-виданнях та вебресурсах Університету Грінченка», «Медійні аспекти проблематики сталого розвитку».

Під час досліджень досягнуто таких проміжних результатів:

1) «Сучасне медіазнавство: окреслення меж галузі»:

— за напрямом «*Медіазнавство в науковому дискурсі*»: зібрано 40 % дефінітивного матеріалу для окреслення обсягу поняття «медіазнавство» в його кореляції з іншими поняттями; організовано й проведено Міжнародну науково-практичну конференцію «Медіазнавчі студії в європейському діалозі: освітній та науковий дискурси» (13–14 листопада 2020 р.), на якій виголошено доповіді за напрямом досліджень наукової теми; подано міжнародну грантову заявку на Erasmus+ Programme — проект «Media Studies in European Dialogue»;

— за напрямом «*Тенденції розвитку освітнього медіазнавчого дискурсу*»: триває контент-аналіз сайтів українських ЗВО та англomовних сайтів закордонних ЗВО, у яких засновано або впроваджено Media Studies Faculty, Media Studies Department, Media Studies Courses, BA in Media Studies, MA in Media Studies, PhD in Media Study, Media Research Lab; триває підписання договору про співпрацю Університету Грінченка з Університетом Короля Хуана Карлоса в Мадриді;

— за напрямом «*Е-словник основних понять медіазнавства*»: розроблено концепцію, визначено мету, сферу використання та об'єкт е-словника й пропонувано до впровадження на його основі бази даних; складено робочий перелік термінів, що позначають поняття базового рівня (120 реєстрових одиниць), сформовано робочу групу, розподілено виконавців; триває пошук джерел добору та інвентаризація, внесення термінів та їхніх дефініцій до таблиці Excel, редагування, упорядкування та уніфікація зібраного матеріалу; розроблено шаблон візуалізації термінологічних одиниць у е-словнику й на цій основі створено відеоролік для візуалізації одного з термінів як зразок на прикладі терміна *телебачення* — <https://www.youtube.com/watch?v=DV4Ya6XOwYs&feature=youtu.be&fbclid=IwAR1qDXTaXt5ezpXkf iQxmB8T5Q7Qd6TkWXMjHAtMmVvzEggVQ-A00DMPGXc>; проведено 9 науково-практичних семінарів «Сучасне медіазнавство: теорія і практика»;

2) «*Медіаосвіта в Україні та за кордоном*»:

— за напрямом «*Основні медіазнавчі поняття*»: окреслено, зібрано й внесено до робочої таблиці Excel дефініції 15 термінів на позначення понять базового рівня за цим дослідженням, їх уніфіковано, відредаговано та впорядковано; триває подальша інвентаризація;

— за напрямом «*Професійна медіаосвіта в країнах Європи*»: опрацьовано 10 нормативно-правових документів ЄС із питань медіаосвіти громадян та «Концепцію впровадження медіаосвіти в Україні» щодо формування у дітей та молоді медіаобізнаності, медіаграмотності й медіакомпетентності відповідно до вікових та індивідуальних особливостей; узагальнено досвід упровадження медіаосвіти в шкільну та позашкільну освіту, професійну підготовку педагогів у країнах Північної (зокрема Швеції, Фінляндії, Великій Британії, країнах Балтії), Західної (Австрії, Німеччині, Франції), Центральної (Польщі), Південно-Східної (Болгарії) Європи, що відображено в розділі колективної монографії (Горбенко, Фруктова, 2020); обговорено план співпраці з Управлінням освіти Оболонської державної адміністрації в м. Києві, є схвальні відгуки на сертифікатні програми та пропозиція щодо залучення педагогів закладів загальної середньої освіти до підвищення кваліфікації з медіаосвіти; триває моніторинг нормативно-правових документів Ради Європи, ЮНЕСКО з питань медіаосвіти громадян (передумов, принципів та форм впровадження медіаосвіти в країнах Європи та світу), співпраця з лабораторією психології масової комунікації та медіаосвіти Інституту соціальної та політичної психології НАПН України як ініціаторами та реалізаторами експерименту щодо впровадження медіаосвіти в Україні (наукове консультування, експертна оцінка програм, аносування подій Медіашколи Грінченка, участь у круглих столах, онлайн-конференціях, презентація результатів наукових досліджень) — розроблено проект угоди;

— за напрямом «*Неформальна медіаосвіта: досвід Інституту журналістики*»: розроблено модулі та впроваджено сертифікатну програму «Медіакомпетентність» (базовий рівень, пілотний проект) за 4 тематичними блоками: «Медіабезпека», «Медіапсихологія», «Медіавиробництво», «Медіатехнології»; опитано 100 учасників Форуму щодо професійних інтересів, узагальнено результати та визначено затребувані дисципліни медіазнавчого циклу; проведено конкурентний аудит українських шкіл-лідерів із медіаграмотності, за допомогою системно-аналітичного методу проаналізовано цільову аудиторію для нового кейса проекту

«Медіашкола Університету Грінченка»: школярі, студенти, вчителі, бізнесмени; оновлено програми тренінгів «Медіакомпетентність», «Брендинг освітньої установи» та розроблено нову дистанційну програму для слухачів Медіашколи; проаналізовано покроковий план популяризації освітнього проекту «Медіашкола Університету Грінченка» за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та оцінено ефективність його промоції за допомогою вебаналітики та опитування; підготовлено й проведено Форум із медіакомпетентності для вчителів та психологів закладів загальної середньої освіти м. Києва (16 листопада 2019 р.); підготовлено та відправлено міжнародну грантову заявку на Erasmus+ Programme — “Jean Monnet Module on Implementation of European Practices of Information Audiovisual Content in the Ukrainian Media Are”; результати дослідження відбито в публікаціях (Горбенко, Нетреба, 2020а; Горбенко, Нетреба, 2020б) та апробовано на трьох конференціях: Міжнародній науково-практичній онлайн-конференції «Забезпечення якості вищої освіти в країнах Європейського Союзу» (15 квітня 2020 р.); II Міжнародній науково-практичній конференції «Журналістика та реклама: вектори взаємодії» (19 березня 2020 р., Київ, КНТЕУ); XII International Conference on Education and New Learning Technologies (6–7 липня 2020 р., Іспанія; онлайн-повідь та презентація); триває розроблення анкети для педагогів та соціологічне опитування (за результатами Форуму); продовження анкетування педагогів (44 особи), проходять анкетування 386 осіб трьох вікових категорій з усієї України та апробація програм тренінгів «Медіакомпетентність», «Брендинг освітньої установи» та нової дистанційної програми для слухачів Медіашколи;

— за напрямом «*Формування цифрової та медіакомпетентностей у професійній підготовці бакалаврів і магістрів*»: теоретично обґрунтовано актуальність дослідження, з'ясовано необхідність впровадження освітніх програм та навчальних дисциплін, зорієнтованих на розвиток цифрової та медіакомпетентностей у здобувачів освітніх рівнів бакалавра та магістра; розроблено процедуру анкетування, сформульовано питання (експертна група — автори статті); проведено анкетування студентів бакалаврату та магістратури (загальна кількість опитаних — 470 осіб) у структурних підрозділах Київського університету імені Бориса Грінченка (Інституті журналістики, Інституті філології, Педагогічному інституті та інших структурних підрозділах) із метою вивчення

впливу цифрової культури та цифрових медіа на навчальний процес і фахове становлення студентів різних спеціальностей; оброблено дані з використанням методів статистичного аналізу, синтезу, узагальнення та інших; результати дослідження описано в наукових статтях (Воскобойнікова-Гузева, Масімова, Вернигора, Сошинська, 2020; Воскобойнікова-Гузева, 2019; Росінська, 2020) та виголошено у форматі доповіді на X Ювілейній міжнародній конференції «Сучасна бібліотечно-інформаційна безперервна освіта: орієнтири співтворення» (25–28 лютого 2020 р.);

3) «*Прикладне медіазнавство і практико-орієнтоване навчання у вищій школі*»:

— за напрямом «*Основні медіазнавчі поняття*»: окреслено, зібрано й внесено до робочої таблиці Excel дефініції 12 термінів на позначення понять базового рівня за цим дослідженням, їх уніфіковано, відредаговано та впорядковано; триває подальша інвентаризація;

— за напрямом «*Медіатехнології в навчальному процесі: анімація в рекламі*»: теоретично обґрунтовано ефективність впровадження технології анімації в освітній процес як інноваційної; розроблено та описано модель навчання технології анімації під час вивчення дисципліни «Анімація в рекламі» (освітня програма «Реклама та зв'язки з громадськістю», бакалаврський рівень) на базі Центру мультимедійних технологій і Телемайстерні «Астудія»; проведено експеримент із оцінювання знань і навичок студентів у формі анімаційного фестивалю реклами “Grinch Animation AdFest”, фокус-групове інтерв'ювання; результати узагальнено в науковій статті (Горбенко, Іващенко, Нетреба, 2020); дисципліну «Анімація в рекламі» впроваджено як вибірккову (освітня програма «Реклама та зв'язки з громадськістю», бакалаврський рівень); анімаційні відео розміщено у творчих портфоліо студентів;

— за напрямом «*Бібліотечна журналістика: медіапрактики в навчальному процесі*»: розроблено та описано практико-орієнтовану модель викладання в Університеті Грінченка дисципліни «Бібліотечна журналістика»; результати узагальнено в науковій статті (Поліщук, 2019); триває опитування студентів для виявлення актуальних медіапрактик у роботі фахівця ІБАС; впроваджено в навчальний процес медіапрактики (2018–2019, 2019–2020) в аспекті взаємодії бібліотек із засобами масової інформації на базі Центру ефірного та цифрового радіомовлення, НВМ «Астудія», НВМ «Грінченко-інформ»; підготовлено переможців II туру Всеукраїнського конкурсу студентських

наукових робіт зі спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» — А. Боярин (диплом I ступеня, 2019), О. Кравчук (диплом I ступеня, 2020); підготовлено та проведено Всеукраїнський конкурс фото- та відеоробіт “Lime.Go to read!”; створено медіапродукти у форматі аудіокниг — «Батьківське серце», казка Наддніпрянщини (<https://sluhay.com.ua/1805143:batk%D1%96vske-serce>), «Анфіса — золоті коси», українська народна казка (<https://sluhay.com.ua/1013262:anf%D1%96sazolot%D1%96-kosi>), «Про дівчину Марусю», українська народна казка (https://sluhay.com.ua/find/performer=%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%96%D1%8F_%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE), у співпраці з Бібліотекою аудіокниг українською мовою «Слухай»;

— за напрямом «Літературна журналістика: техніки створення мультимедійного контенту в навчальному процесі»: проаналізовано різновиди вступу та закінчень публіцистичних статей англomовних мультимедіа; розкрито специфіку літературних прийомів порушення хронологу та комбінування кульмінацій, які застосовують у публіцистичних статтях стилю літературної журналістики (нон-фікшн); написано науково-методичний посібник для студентів III курсу з дисципліни «Англomовний професійний контент» (частина 1) та розміщено на ЕНК цього курсу; триває розроблення типології основних прийомів створення англomовного мультимедійного контенту стилю літературної журналістики (нон-фікшн) під час вивчення в Університеті Грінченка дисципліни «Англomовний професійний контент» та укладання англо-українського «Словника літературно-публіцистичних прийомів» (частина 1);

4) «Медіаімідж vs медіаобраз в українських реаліях»:

— за напрямом «Основні медіазнавчі поняття»: окреслено, зібрано й внесено до робочої таблиці Excel дефініції 10 термінів на позначення понять базового рівня за цим дослідженням, їх уніфіковано, відредаговано та впорядковано; триває подальша інвентаризація;

— за напрямом «Медіа як інструмент формування іміджу політика»: описано наявні механізми та етапи формування іміджу політика в проекції на президентську кампанію 2019 р.; здійснено контент-аналіз сайтів 5 телеканалів України, зокрема «1+1» (ТСН), «ICTV» («Факти»), «СТБ» («Вікна. Новини»), «5 канал» («Новини»), «112» («Новини 112»), та компаративний аналіз портрету Президента України за різними ЗМІ; визначено основні інструменти

формування позитивного іміджу; проведено соціологічне опитування 1100 респондентів за онлайн-анкетуванням із метою виявлення рівня довіри до Президента України В. Зеленського; результати узагальнено в наукових статтях (Досенко, 2019; Досенко, Погребняк, Хамедова, Соломатова, 2019);

— за напрямом «Медіаобраз як ментальний стереотип маніпулятивного впливу»: досліджено теоретичне підґрунтя використання стереотипних образів у медіатекстах, рівня їх впливу на свідомість споживача інформації; проведено експериментальне дослідження впливу маніпулятивних образів на свідомість споживача інформації; визначено основні інструменти формування медіаобразів на основі стереотипу «свій — чужий»; результати відображено у статті (Росінська, Журавська, Зикун, Гандзюк, 2019);

5) «Медіаплатформи комунікативної взаємодії»:

— за напрямом «Основні медіазнавчі поняття»: окреслено, зібрано й внесено до робочої таблиці Excel дефініції 5 термінів на позначення понять базового рівня за дослідженням «Медіаплатформи комунікативної взаємодії», їх уніфіковано, відредаговано та впорядковано; триває подальша інвентаризація;

— за напрямом «Комунікативні платформи соціальної взаємодії»: теоретично опрацьовано наукові підходи й термінологічний апарат до визначення нової платформи комунікативної взаємодії; проаналізовано різні види соціальних медіа / соціальних мереж та їхні відмінності від комунікативних платформ; проведено соціологічне опитування 457 респондентів (350 українських та 107 польських студентів) із метою окреслення феномена комунікативної платформи; результати узагальнено та описано в науковій статті (Досенко та ін., 2020);

6) «Медіапідтримка лідерів громадської думки в Україні»:

— за напрямом «Основні медіазнавчі поняття»: окреслено, зібрано й внесено до робочої таблиці Excel дефініції 5 термінів на позначення понять базового рівня за цим дослідженням, їх уніфіковано, відредаговано та впорядковано; триває подальша інвентаризація;

— за напрямом «Ранжування українських мас-медіа 2013–2019 рр.»: зібрано та систематизовано джерела; створено переліки критеріїв для вимірювання впливовості українських мас-медіа, телеканалів та інформаційних сайтів найвпливовіших у політичній тематиці; підготовлено зміни у змісті навчальної дисципліни «Аналітика інформаційного середовища» для студентів магістерської програми «Реклама

та зв'язки з громадськістю»; триває узагальнення результатів та написання статті;

7) «Журналістика рішень в Україні для сталого розвитку: медійні аспекти»:

— за напрямом «Основні медіазнавчі поняття»: окреслено, зібрано й внесено до робочої таблиці Excel дефініції 10 термінів на позначення понять базового рівня за цим дослідженням, їх уніфіковано, відредаговано та впорядковано; триває подальша інвентаризація;

— за напрямом «Соціальна відповідальність медіа в журналістиці рішень»: проаналізовано нормативно-правові документи, стратегії політики щодо сталого розвитку; створено анкету для студентів-журналістів із метою виявлення їхнього бачення сучасних глобальних проблем; досліджено проблематику соціальної відповідальності в телекомунікаціях, нові медіареалії в умовах штучного інтелекту та пандемії COVID-19 як «нової невизначеності»; підготовлено аналітичні матеріали для журналістського розслідування щодо «груп смерті», «Синій кит», «Червона сова» та ін.; створено аналітичний портрет потенційної жертви та реконструйовано медійну картину світу учасників таких груп; триває аналіз проблеми соціальної відповідальності медіа в журналістиці рішень; анкетування студентів-журналістів з метою виявлення їхнього глобального бачення проблем, які є репрезентацією завдань сталого розвитку; дослідження пропагандистських «картин світу» в соціальних мережах (фейки / діпфейки як динамічна реальність);

— за напрямами «Журналістика рішень і журналістика миру в українських інтернет-виданнях та вебресурсах Університету Грінченка», «Медійні аспекти проблематики сталого розвитку» дослідження лише розпочато.

У 2019 р. в Інституті журналістики з медіазнавчої проблематики розроблено такі електронні навчальні курси: «Семіотика медіатексту» (освітня програма бакалаврського рівня «Видавнича справа та редагування»); «Медіаграмотність: медіакультура, медіаосвіта» (освітня програма бакалаврського рівня «Журналістика»); «Сучасні медіакомунікативні технології» (освітня програма бакалаврського рівня «Видавнича справа та редагування»); «Соціологія та психологія управління медіа» (освітні програми магістерського рівня «Журналістика» та «Медіакомунікації»); «Основи виробництва медіапродукту» (освітні програми магістерського рівня «Журналістика» та «Медіакомунікації»); «Медіаконсалтинг» (освітня програма магістерського рівня «Видавнича справа та редагування»); зокрема, нові курси — «Крос-медійна журналістика», «Інтернет: медіабізнес»,

«Крос-медійний менеджмент», «Журналістські жанри мультимедійних ЗМІ», які було введено планом ще в 2017 р.; організовано й проведено 7 науково-практичних семінарів «Сучасне медіазнавство: теорія і практика» (2019 р.), V Всеукраїнську студентську науково-практичну конференцію «Бібліотека і книга у цифровому медіасвіті» (27 вересня 2019 р., Київ), «Форум із медіакомпетентності» для вчителів та психологів закладів загальної середньої освіти м. Києва (16 листопада 2019 р., Київ), на якому було запроваджено сертифікатну програму «Медіакомпетентність (базовий рівень)», засідання гуртка з медіаосвіти «Роль журналістів у попередженні кібербулінгу», зокрема секції «Медіапсихологія» Всеукраїнського форуму із соціальної психології (8 листопада 2019 р.).

2020 р. у межах теми наукового дослідження організовано й проведено онлайн під час Фестивалю науки такі заходи: круглий стіл «Реклама та PR у європейських медіа: актуальний досвід» (14 травня); круглий стіл «Нові форми діяльності інформаційно-бібліотечних установ в умовах дистанційної роботи» (19 травня); науковий семінар «Українська журналістика крізь призму суспільно-політичних процесів: історія та сучасність» (20 травня); науково-практичний семінар «Сучасне медіазнавство: теорія і практика» (21 травня).

Список використаних джерел

1. Воскобойнікова-Гузєва О.В. Цифрова гуманітаристика в системі вищої освіти Канади. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2019. № 2. С. 58–62.
2. Горбенко Г.В., Іващенко В.Л., Нетреба М.М. Анімаційні технології: експериментальна модель навчання у вищій школі. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2020.
3. Горбенко Г.В., Фруктова Я.С. Професійна медіаосвіта педагогів провідних країн Європи: історія та сьогодення. *Неперервна професійна підготовка фахівців в умовах формування спільного європейського освітнього простору*. Черкаси, 2020. С. 296–335.
4. Поліщук Т.І. Практико-орієнтований підхід у викладанні дисципліни «Бібліотечна журналістика» в Університеті Грінченка. *Вісник Книжкової палати*. 2019. № 5. С. 24–27.
5. Росінська О. Асоціативне поле концепту «інформаційна безпека» у дискурсі медіапсихологічної освіти студентів-журналістів. *Communications and Communicative Technologies*. 2020. № 20. P. 73–79.
6. Dosenko A., Luksel G., Synowicz A., Pohrebniak I., Shevchenko V. Communication Platforms: New Positions and Appointment. *International Journal of Management (IJM)*. 2020. Volume 11. Issue 3.
7. Dosenko A. Media as a Tool for Forming the President's Image (on the Example of the 2019 Election Process).

International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering. 2019. Vol. 9. Issue 1.

8. Dosenko A., Pohrebniak I., Khamedova O., & Solomatova V. Crime and Gender: Violence against women in the Ukrainian Press in the first half of the twentieth century. *International Journal of Recent Technology and Engineering*. 2019. Vol. 8. Issue 3.

9. Netreba M., & Horbenko H. Development Education Project in Ukraine to Improve the Quality of Media Literacy: a Case of Mediaschool Grinchenko University. *EDULEARN20 Proceedings*. 2020a. P. 6849–6855.

10. Netreba M., & Horbenko H. Startup as a Diploma Master's Project: From the Idea to a Practical Implementation. *EDULEARN20 Proceedings*. 2020b. P. 6864–6868.

11. Rosinska O., Zhuravska O., Zykun N., & Gandziuk V. Stereotyped Media Images as a Method of Forming Delusions of Ordinary Consciousness. *International Journal of Recent Technology and Engineering*. 2019. Vol. 9. Issue 1.

12. Voskoboinikova-Huzieva O., Masimova L., Vernyhora N. & Soshynska V. Digital Culture and Digital Media: Professional Competences. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE)*. 2020. Volume 9. Issue 3. P. 282–288.

References

1. Voskoboinikova-Huzieva, O. (2019). Tsyfrova humanitarystyka v systemi vyshchoi osvity Kanady. *Neperervna profesiina osvita: teoria i praktuka*, № 2, pp. 58–62 [in Ukrainian].

2. Horbenko, H., Ivashchenko, V., & Netreba, M. (2020). Animatsiini tekhnolohii: eksperymentalna model navchannia u vyshchii shkoli. *Pedahohichna osvita: teoria i praktyka (u drutsi)* [in Ukrainian].

3. Horbenko, H., & Fruktova, Ya. (2020). Profesiina mediaosvita pedahohiv providnykh krain Yevropy: istoria ta siohodennia. *Neperervna profesiina pidhotovka fakhivtsiv v umovakh formuvannia spilnoho yevropeiskoho osvitiinoho prostoru*, Cherkasy, pp. 296–335 [in Ukrainian].

4. Poloshchuk, T. (2019). Praktyko-oriientovanyi pidkhyd u vykladanni dystsupliny «Bibliotechna zhurnalistyka»

v universyteti Grinchenka. *Visnyk Knyzhkovoi Palaty*, № 5, pp. 24–27 [in Ukrainian].

5. Rosinska, O. (2020). Asotsiatyvne pole kontseptu «informatsiina bezpeka» v dyskursi mediapsyholohichnoi osvity studentiv-zhurnalistiv». *Communications and Communicative Technologies*, 2020, № 20, pp. 73–79 [in Ukrainian].

6. Dosenko, A., Luksel, G., Synowiec, A., Pohrebniak, I., & Shevchenko, V. (2020). Communication Platforms: New Positions and Appointment. *International Journal of Management (IJM)*, Volume 11, Issue 3 [in English].

7. Dosenko, A. (2019). Media as a Tool for Forming the President's Image (on the Example of the 2019 Election Process). *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering*, Vol. 9, Issue 1 [in English].

8. Dosenko, A., Pohrebniak, I., Khamedova, O., & Solomatova, V. (2019). Crime and Gender: Violence against Women in the Ukrainian Press in the First Half of the Twentieth Century. *International Journal of Recent Technology and Engineering*, Vol. 8, Issue 3 [in English].

9. Netreba, M., & Horbenko, H. (2020a). "Startup as a Diploma Master's Project: From the Idea to a Practical Implementation", *EDULEARN20 Proceedings*, pp. 6864–6868 [in English].

10. Netreba, M., & Horbenko, H. (2020b). Development Education Project in Ukraine to Improve the Quality of Media Literacy: a Case of Mediaschool Grinchenko University. *EDULEARN20 Proceedings*, pp. 6849–6855 [in English].

11. Rosinska, O., Zhuravska, O., Zykun, N., & Gandziuk, V. (2019). Stereotyped Media Images as a Method of Forming Delusions of Ordinary Consciousness. *International Journal of Recent Technology and Engineering*, Vol. 9, Issue 1 [in English].

12. Voskoboinikova-Huzieva, O., Masimova, L., Vernyhora, N., & Soshynska V. (2020). Digital Culture and Digital Media: Professional Competences. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE)*, Volume 9, Issue 3, pp. 282–288 [in English].

Подано до редакції: 30.11.2020 р.

Прийнято до друку: 28.12.2020 р.